

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 2 (350) БЕРЕЗЕНЬ

2022

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

№ 2 (350) березень 2022

Засновано в лютому 1997 року
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(філологічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 1188 від 24.09.2020 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 8 від 25 березня 2022 року)

Виходить чотири рази на рік

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Семеріков С. О. – доктор педагогічних наук, професор, Криворізький державний педагогічний університет, професор кафедри інформатики та прикладної математики (Україна)

Заступники головного редактора:

Караман О. Л. – доктор педагогічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», директор навчально-наукового інституту педагогіки і психології (Україна)

Набока О. В. – доктор історичних наук, доцент, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», завідувач кафедри історії України (Україна)

Шехавцова С. О. – доктор педагогічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», декан факультету іноземних мов (Україна)

Відповідальні редактори:

Юрків Я. І. – кандидат педагогічних наук, доцент, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доцент кафедри соціальної педагогіки (Україна)

Забудкова О. А. – кандидат історичних наук, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», старший викладач кафедри історії України (Україна)

Кокнова Т. А. – доктор педагогічних наук, доцент, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», професор кафедри романо-германської філології (Україна)

Члени редакційної колегії:

Бабіч В. І. – доктор педагогічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (Україна)

Власенко К. В. – доктор педагогічних наук, професор, Донбаська державна машинобудівна академія, завідувач кафедри математики та моделювання (Україна)

Глуховцева К. Д. – доктор філологічних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», завідувач кафедри української філології та загального мовознавства (Україна)

Дмитренко В. І. – доктор філологічних наук, професор, Криворізький державний педагогічний університет, професор кафедри української та світової літератур (Україна)

Заблюцький В. В. – доктор наук з державного управління, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», директор навчально-наукового інституту публічного управління, адміністрування та післядипломної освіти (Україна)

Кобзар О. І. – доктор філологічних наук, професор, Полтавський університет економіки й торгівлі, професор кафедри ділової іноземної мови (Україна)

Кушнірова Т. В. – доктор філологічних наук, професор, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», професор кафедри германської філології та перекладу (Україна)

Литвин М. Р. – доктор історичних наук, професор, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, завідувач відділу (Україна)

Лукашевич-Велеба Й. – доктор педагогічних наук, Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської, професор педагогічного факультету (Республіка Польща)

Любимова С. А. – кандидат філологічних наук, доцент, Київський національний лінгвістичний університет, докторант кафедри англійської філології, перекладу і філософії мови імені проф. О. М. Мороховського (Україна)

Михальський І. С. – доктор історичних наук, професор, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», завідувач кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин (Україна)

Моїсєнко О. Ю. – доктор філологічних наук, професор, Національний університет «Києво-Могилянська академія», професор кафедри англійської мови (Україна)

Нефьодов Д. В. – доктор історичних наук, доцент, Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомилинського, доцент кафедри історії (Україна)

Отраченко О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання (Україна)

Прошкін В. В. – доктор педагогічних наук, Київський університет імені Бориса Грінченка, професор кафедри комп'ютерних наук і математики (Україна)

Саснко В. Г. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», доцент кафедри олімпійського та професійного спорту (Україна)

Священко З. В. – доктор історичних наук, професор, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, професор кафедри всесвітньої історії та методик навчання (Україна)

Си Цзюньцін – доктор філологічних наук, професор, Ланьчжоуський університет, факультет російської мови та літератури (КНР)

Ткачук В. В. – кандидат педагогічних наук, Криворізький національний університет, асистент кафедри інженерної педагогіки та мовної підготовки (Україна)

Хахула Л. І. – кандидат історичних наук, доцент, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, старший науковий співробітник (Україна)

Юган Н. Л. – доктор філологічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри іноземних мов (Україна)

РЕДАКЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

Редколегія «Вісника» приймає статті обсягом від 8 до 12 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Рукопис слід надсилати в електронному варіанті на адресу: kafedra.rgf.lnu.press@gmail.com. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) – 3,8 см. Абзацний відступ – 1,00 см.

Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками. Секція в яку Ви подаєте публікацію. Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Через рядок від УДК в лівому верхньому кутку вказуються прізвище та ініціали автора (повністю, шрифт жирний), через кому наступним рядком – учений ступінь, звання, посада, місце роботи; e-mail; ORCID ID (персональний код, який необхідно отримати, заповнивши анкету за посиланням: <https://orcid.org/register>).

Назва статті, друкується через рядок від ORCID, великими буквами (шифр жирний), може містити не більше 10 слів, розкривати сутність проблеми та бути цікавою широкому загалу науковців. Назва статті має бути сформульована одним реченням. У формулюванні назви статті слід уникати скорочень.

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); визначення методики дослідження (сукупність методів дослідження, їх основний зміст, характеристики і показники, які вони фіксують, та одиниці вимірювання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Приклади у тексті роботи подаємо курсивом. Лапки в тексті друкуємо за зразком: «...»; розрізняйте дефіс (-) й тире (–). У тексті статті біля прізвищ вказуємо лише один ініціал.

Посилання на цитовані джерела в тексті оформлюються таким чином: у круглих дужках зазначається прізвище автора, та рік видання роботи (наприклад, Іванов, 2010). Якщо потрібно послатися на декілька джерел, варто перелічувати їх через крапку з комою (наприклад, Іванов, 2016; Петров & Сидоров, 2015; Moore, 2006). Якщо використовуються цитати, статистика тощо, то слід вказати номер сторінки посилання (Афанасьєва, 2016, с. 46; Bruner, 2012, р. 24). Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після заголовку «Список використаної літератури» (без двокрапки) у порядку цитування й оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Для коректного індексування публікацій наукометричними системами після «Списку використаної літератури» необхідно навести References. Посилання в References мають бути оформлені латиною; для кирилических цитувань слід транслітерувати імена авторів та назви видань; останні також слід навести в англійському перекладі в [] з зазначенням мови оригіналу в дужках, наприклад, [in Russian], [in Ukrainian] Назви періодичних видань слід наводити відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN. В елементах опису не можна заміняти латинські літери на кириличні. Цитування в References мають бути оформлені за стандартом APA.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 1600-1800 знаків (українською, російською та англійською мовами) із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3–5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора: (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу (повністю), домашня адреса; e-mail та номери телефонів (службовий, домашній, мобільний) трьома мовами (українською, російською та англійською).

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВОЗНАВСТВА

1. **Дьячок Н. В., Датченко Ю. В.** Особливості комплексних назв писанкарської термінології 5
2. **Рябокін Н. О., Торба О. А.** Мовна одиниця «звертання»: основні аспекти лінгвістичного вивчення..... 14
3. **Сизоненко Н. М.** Прагматичні особливості заголовків наукових статей (на матеріалі фахового видання «Ефективна економіка») 25
4. **Шоповалова Л. В., Чугасва М. С.** Комунікативні стратегії 119 псалма як специфічні чинники впливу на свідомість (на матеріалі французького перекладу)..... 32
5. **Вэй Вэй.** Структурно-номинативная типология единиц торгово-экономической терминологии: термины-слова и термины-юкстапозиты 41

РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

6. **Комлик Н. Ю.** Англійські ідіоми із сурядними словосполученнями як репрезентанти англомовної картини світу 51
7. **Любимова С. А.** Соціокультурні стереотипи в англомовному медійному дискурсі: динамічний аспект..... 60

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ТА ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

8. **Khairulina N., Dmytrenko V.** Semiotics of Ukrainian and English intellectual novels in «man is a commodity» context..... 69
9. **Колесник А. В.** Натуралізм у творі Дмитра Марковича «У найми»..... 77
10. **Крижановська О. О.** Принципи акмеїстичної поезики у творах І. Багряного 87
11. **Liulka V., Tarasova N.** Genre Specifics of «the Adventures of Tom Sawyer» by Mark Twain..... 95
12. **Пронькина О. Ф.** Рецепция Китая в произведениях Ф. Ницше: имагологический аспект 105

ЗІСТАВНІ СТУДІЇ

ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

13. **Матіюк В. В., Кушнірова Т. В.** Особливості перекладу наукових термінів у галузі генетики українською мовою..... 112

Сизоненко Н. М.,

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри гуманітарних і соціальних
дисциплін Полтавського державного аграрного
університету, м. Полтава, Україна.
nataliia.syzonenko@pdaa.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7978-8675>

**ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ЗАГОЛОВКІВ НАУКОВИХ СТАТЕЙ
(НА МАТЕРІАЛІ ФАХОВОГО ВИДАННЯ
„ЕФЕКТИВНА ЕКОНОМІКА”)**

Заголовки наукових текстів перебувають у центрі вітчизняних лінгвістичних досліджень, переважна більшість яких здійснена на матеріалі англomовних та німецькомовних наукових видань (І. Збіглей та О. Мусурівська, Є. Тимченко, Т. Яхонтова та ін.). Серед них вагоме місце посідають праці, у яких з'ясовано структурні, семантико-стилістичні, прагматичні особливості заголовків текстів різної галузевої приналежності. Зокрема структурні особливості англomовних заголовків наукових статей зі стоматології дослідили В. Костенко та І. Сологор, структурно-семантичні особливості наукових заголовків у порівняльному аспекті (на прикладі англomовних статей з економіки та фізики) схарактеризувала О. Тинкалюк.

Дослідницький інтерес до українськомовних заголовків наукових статей не такий інтенсивний. У поодиноких публікаціях висвітлено прагматичні аспекти заголовків наукового дискурсу (М. Венгринюк (Венгринюк, 2014)) або дотичні до них аспекти (Л. Пшенична, В. Шевченко, Н. Шишкіна (Пшенична & Шевченко & Шишкіна, 2008)). А отже, ця проблема потребує ґрунтовного аналізу, що й зумовлює актуальність нашої розвідки, мета якої схарактеризувати прагматичний потенціал наукових статей на матеріалі фахового видання „Ефективна економіка” (Ефективна економіка, 2021). Матеріалом дослідження слугували 162 заголовки наукових статей, отримані методом систематичного відбору – № 1, 3, 4 за 2021 р.

Як композиційно відокремлена одиниця заголовок є інформативним показником із тристоронньою орієнтацією – на адресанта, адресата й основний текст (Зелінська, 2002, с. 9), що передбачає реалізацію в заголовку прагматичних намірів автора.

Автор наукової статті за допомогою заголовка, який є результатом аналітико-синтетичного опрацювання змісту першоджерела (наукової статті), не тільки номінує основний зміст наукового повідомлення, але й

скеровує інтерпретацію читача в певному напрямі, формує ефект очікування. Окрім того, автор наукового тексту в заголовку закодує атрактивні маркери, за допомогою яких привертає увагу реципієнта, прагне змінити погляди адресата на предмет дослідження або розширити його уявлення про вже відому інформацію. Своєю чергою реципієнт здійснює пошук необхідного наукового тексту за заголовком, прогнозує і декодує закладені автором смисли.

Розглянемо заголовки фахового журналу „Ефективна економіка” і спробуємо їх прокласифікувати відповідно до прагматичних намірів авторів наукових публікацій.

Серед проаналізованих заголовків наукових статей незначна їхня частина пов'язана з інтенцією автора наголосити на актуалізації теоретичних аспектів тих чи тих економічних явищ, процесів. Наприклад: *Сучасні підходи до поняття „економічна безпека країни”* (2021. № 1), *Теоретичні аспекти соціального підприємництва в сучасних умовах* (2021. № 3), *Екологічний туризм як складова зеленої економіки* (2021. № 4); *Формування конкурентного потенціалу підприємства: теоретичний аспект* (2021. № 1), *Поведінкові фінанси: сутність та основні теоретичні блоки* (2021. № 4).

Чимало авторів акцентують увагу реципієнтів на конгломераті теоретичних знань (про принципи, підходи, методи, методики) та практичних аспектів їхнього застосування (на прикладі конкретних суб'єктів підприємницької діяльності чи господарювання): **Методичний підхід до розподілу бюджетних видатків на організацію навчального процесу в закладах загальної середньої освіти** (2021. № 1); **Теоретичні і практичні аспекти розвитку сільського туризму в Дніпропетровській області** (2021. № 1); **Форми та методи стимулювання продуктивної діяльності в умовах корпоративного управління** (2021. № 1); **Ризики при прийнятті кадрових управлінських рішень: теоретико-методичний підхід** (2021. № 1); **Методика індексації оплати праці: облікові процедури** (2021. № 3); **Підходи до формування аутентичної системи стратегічного управління підприємством** (2021. № 4).

Для привернення уваги реципієнта до найбільш значущої інформації, яка становить наукову цінність, автори використовують в заголовку такі прагматичні маркери, як *особливості, характеристика, роль, діяльність, алгоритм, досвід, аспект, чинник*. У таких заголовках основна інформація нерідко доповнена одним або кільком поширювачами з обставинним значенням: **Особливості використання строкових операцій в аграрному секторі України в контексті зниження впливу валютних ризиків** (2021. № 1); **Роль кредитного ринку у відтворювальному процесі суб'єктів господарювання аграрної галузі** (2021. № 1); **Діяльність комунальних підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах децентралізації** (2021. № 1); **Характеристика взаємодії інституцій та підприємництва в процесі сталого розвитку** (2021. № 1); **Облікові аспекти функціональності контролінгу: особливості сфери торгівлі** (2021. № 4); **Розробка алгоритму розрахунку**

ефективності ребалансованого портфеля цифрових активів (2021. № 1); Вітчизняний досвід проведення ребрендингу компаній (2021. № 1); Облікові аспекти управління кредиторською заборгованістю підприємства (2021. № 1); Негативні чинники впливу кризи, спричиненою пандемією Covid-19, на малий і середній бізнес (2021. № 1); Фінансова стійкість банку: чинники та особливості забезпечення (2021. № 3) Організаційний, економічний та мотиваційний аспекти запровадження безтарифної системи оплати праці для малих підприємств (2021. № 3).

Помітною є інтенція авторів зорієнтувати увагу читачів на ефективні інструменти розв'язання наукової проблеми в різних галузях економіки (промисловості, фінансовій діяльності, управлінні тощо), а також на вагомі чинники їхньої реалізації – внутрішні та зовнішні фактори. Наприклад: *Диджиталізація – дієвий інструмент антикризового розвитку бізнесу в умовах пандемії (2021. № 1); Маркетинг персоналу як головний чинник забезпечення зростання конкурентоспроможності підприємств Китаю (2021. № 1); Інструменти управління ліквідності банку в умовах трансформації міжнародних правових норм у національне законодавство (2021. № 1); Проектний менеджмент як інструмент управління економічною конкуренцією (2021. № 1); Застосування адаптивних організаційних структур в сучасному підприємстві (2021. № 3).*

Часто вживаними в заголовках є прагматичні маркери *стратегія, оптимізація, удосконалення*, які націлюють читача на сприйняття запропонованої автором концепції, шляхів поліпшення технологічних, управлінських та ін. процесів: *Стратегія підвищення конкурентоспроможності українських товаровиробників на світовому ринку в умовах макроекономічної нестабільності (2021. № 1); Стратегія розбудови сервісної інфраструктури на мережі автомобільних доріг згідно міжнародних зобов'язань України (2021. № 1); Оптимізація асортименту продукції підприємств овочівництва (2021. № 1); Вдосконалення управління маркетинговою діяльністю аграрних підприємств (2021. № 1); Вдосконалення теоретичних та методологічних аспектів функціонування системи бухгалтерського обліку (2021. № 4); Використання принципів бенчмаркінгу для забезпечення підвищення ефективності діяльності (2021. № 3).*

Авторська інтенція може бути спрямована на актуальність наукової проблеми, аналітико-експертну оцінку стану її розробки і перспективи дослідження, що досягається за допомогою прагматичних маркерів *сучасний стан, можливості, розвиток, перспективи, оцінка та ін.*: *Сучасний стан та перспективи дистрибуції на фармацевтичному ринку України (2021. № 1); Можливості та перспективи використання штучного інтелекту в аудиті (2021. № 1); Лісопромисловий комплекс України: сучасний стан та домінанти розвитку (2021. № 3); Перспективи використання системи оцінювання персоналу підприємств готельного бізнесу за критеріями компетентності та особистого*

внеску (2021. № 3); *Оцінка сучасного стану туристично-рекреаційного потенціалу Херсонської області* (2021. № 4); *Податкові ризики в умовах реалізації податкової політики зі стимулювання інноваційної діяльності в Україні* (2021. № 3). Нерідко автори реалізують в заголовку намір з'ясувати причини і наслідки певних явищ і процесів: *Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки* (2021. № 1).

Окрім однієї, домінантної інтенції, деякі заголовки поєднують кілька, як, наприклад: *Національні особливості реалізації політики економічного патріотизму: В'єтнам та Індія у фокусі дослідження інструментів державного стимулювання розвитку, зростання і досягнення безпеки* (2021. № 1); *Статистичний аналіз ефективності діяльності фізичних осіб-підприємців: галузевий аспект* (2021. № 4); *Оцінка фінансового забезпечення фонду соціального страхування України за 2017–2019 роки (на прикладі Чернівецької області)* (2021. № 3); *Динаміка розвитку відновлюваної енергетики на початку третього десятиліття ххї століття* (2021. № 3).

З огляду на викладену вище інформацію маємо констатувати, що заголовки наукових статей фахового видання „Ефективна економіка” реалізують різні прагматичні інтенції, обумовлені ракурсом наукової презентації знання. Серед проаналізованих заголовків можна виокремити заголовки, які характеризують теоретичні та теоретично-практичні аспекти наукової проблеми, акцентують увагу на значущих аспектах проблеми, на конкретних шляхах її вирішення за допомогою відповідних інструментів, на перспективах дослідження і темпоральних рамках наукового аналізу тощо. Такі вербалізовані авторські інтенції розширюють читацьке уявлення про інноваційні способи досягнення результативної діяльності у різних галузях економіки.

Репертуар прагматичних інтенцій авторів обумовлений об'єктом, предметом та матеріалом дослідження, ґрунтовністю наукового аналізу, підпорядкований тематиці фахового видання економічного спрямування.

Дослідження прагматичного потенціалу заголовків наукових текстів потребує подальших розробок, зокрема в порівняльному аспекті на матеріалі різногалузевих українськомовних фахових видань.

Список використаної літератури

1. Венгринюк М. І. Прагматика вторинних науково-технічних текстів (на матеріалі заголовків наукових статей нафтогазового спрямування). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 4. С. 166–169. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/13984/1/166-169.pdf> (дата звернення: 10.02.2022).
2. Зелінська О. І. Лінгвальна характеристика українського рекламного тексту : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2002. 17 с.
3. Ефективна економіка : електрон. наук. фах. вид. / Ін-т екон. природокористув. та сталого розвитку Нац. акад. наук України. Київ, 2021. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/> (дата звернення: 10.02.2022).
4. Пшенична Л., Шевченко В., Шишкіна Н. Термінологічна робота:

науковий текст як джерело нових знань. *Проблеми української термінології*. 2008. № 620. С. 148–152.

References

1. **Venhryniuk, M. I.** (2014). *Prahmatyka vtorynnykh naukovo-tekhnichnykh tekstiv (na materialy zaholovkiv naukovykh statei naftohazovoho spriamuvannia)* [Pragmatics of secondary scientific and technical texts (based on the material of scientific articles headlines of oil and gas sphere)]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka – Zhytomyr Ivan Franko State University Journal*, 4, 166-169. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/13984/1/166-169.pdf> (Last accessed: 10.02.2022) [in Ukrainian].
2. **Zelinska, O. I.** (2002). *Linhvalna kharakterystyka ukrainskoho reklamnoho tekstu* [Lingual characteristics of Ukrainian advertising text]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
3. **Efektivna ekonomika** [Effective economics]. (2021). Kyiv. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/> (Last accessed: 10.02.2022) [in Ukrainian].
4. **Pshenychna, L., Shevchenko, V., & Shyshkina, N.** (2008). *Terminolohichna robota: naukovyi tekst yak dzherelo novykh znan* [Terminology work: scientific text as a source of new knowledge]. *Problemy ukrainskoi terminolohii – Problems of Ukrainian terminology*, 620, 148-152 [in Ukrainian].

Сизоненко Н. М. Прагматичні особливості заголовків наукових статей (на матеріалі фахового видання „Ефективна економіка”)

У статті з'ясовано, що успіх наукової публікації забезпечує не тільки її якісний матеріал, грамотно й логічно структурований відповідно до вимог наукового видання і норм наукового стилю, але й вдало дібраний заголовок, який має прагматичний потенціал.

Проаналізовано досвід вітчизняних лінгвістів, які досліджували заголовок у структурному, семантико-стилістичному, прагматичному ракурсах на матеріалі англomовних та німецькомовних наукових статей. Встановлено, що прагматичний потенціал українськомовних заголовків наукових публікацій потребує ґрунтовного й всебічного вивчення.

Проаналізовано 162 заголовки до наукових статей, розміщених у фаховому видання „Ефективна економіка”. Встановлено, що нечисельними є авторські інтенції щодо актуалізації теоретичних аспектів вивчення наукових явищ, натомість помітне прагнення сфокусувати увагу реципієнтів на способах застосування теоретичних знань для вирішення практичних завдань у різних галузях економіки. За допомогою прагматичних маркерів сучасні підходи, інструменти, стратегії, оцінка, можливості, перспективи, удосконалення, ефективність, оптимізація автори акцентують увагу на значущих аспектах проблеми, на конкретних шляхах і способах її вирішення, на перспективах подальшого вивчення наукової проблеми.

У результаті дослідження з'ясовано, що автори наукових публікацій реалізують різні прагматичні інтенції залежно від об'єкту, предмету, матеріалу дослідження та з огляду на тематику наукового видання.

Ключові слова: заголовок, інтенція, наукова стаття, прагматика, прагматичні маркери.

Сизоненко Н. М. Прагматические особенности заголовков научных статей (на материале научного издания „Эффективная экономика”)

В статье выяснено, что успех научной публикации обеспечивает не только ее качественный материал, грамотно и логически структурированный в соответствии с требованиями научного издания и нормами научного стиля, но и удачно подобранный заголовок, имеющий прагматический потенциал.

Проанализирован опыт отечественных лингвистов, исследовавших название в структурном, семантико-стилистическом, прагматическом ракурсах на материале англоязычных и немецкоязычных научных статей. Установлено, что прагматический потенциал украинскоязычных заголовков научных публикаций требует основательного и всестороннего изучения.

Проанализировано 162 заголовка к научным статьям, размещенным в научном издании „Эффективная экономика”. Установлено, что немногочисленными являются авторские интенции по актуализации теоретических аспектов изучения научных явлений, зато заметно стремление сфокусировать внимание реципиентов на способах применения теоретических знаний для решения практических задач в различных отраслях экономики. Посредством прагматических маркеров современные подходы, инструменты, стратегии, оценка, возможности, перспективы, усовершенствование, эффективность, оптимизация авторы акцентируют внимание на значимых аспектах проблемы, на конкретных путях и способах ее решения, на перспективах дальнейшего изучения научной проблемы.

В результате исследования установлено, что авторы научных публикаций реализуют различные прагматические интенции в зависимости от объекта, предмета, материала исследования и с учетом тематики научного издания.

Ключевые слова: заглавие, интенция, научная статья, прагматика, прагматические маркеры.

Syzonenko N. M. Pragmatic characteristics of scientific articles titles (on the material of the professional journal “Effective Economics”)

The article proves that the success of a scientific article is not only ensured by high-quality material, properly and logically structured according to the requirements of scientific publications and standards of scientific writing, but also by a well-chosen title, which has pragmatic potential.

The article considers the experience of Ukrainian linguists, who studied a title in the structural, semantic and stylistic, pragmatic perspectives on the material of English and German-language scientific articles. It was found that the pragmatic potential of Ukrainian-language titles of scientific publications requires careful and comprehensive study.

162 titles of scientific articles published in the professional journal “Effective Economics” were analyzed. It was identified that the authors’ intentions to update the theoretical aspects of the study of scientific phenomena are few, but the desire to focus the attention of recipients on the ways of applying theoretical knowledge in order to solve practical problems in various branches of the economy is evident.

The authors use pragmatic markers of the modern approaches, tools, strategies, assessment, opportunities, perspectives, improvement, effectiveness, optimization to focus on significant aspects of the problem, on specific ways and means of its solution, on the prospects of further science problem research.

The research results showed that the authors of scientific publications implement different pragmatic intentions depending on the object, subject, research material as well as the theme of scientific publications.

Key words: title, intention, scientific article, pragmatics, pragmatic markers.

Стаття надійшла до редакції 05.03.2022 р.

Стаття прийнята до друку 10.03.2022 р.

Рецензент – к. ф. н., доц. Тагільцева Я. М.